

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/121/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717208462
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8717208462.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandríkovej v právnej veci žalobkyne: D.Z. V., P. X.X.XXXX, Y. L. XX, D., právne zastúpená: Mgr. Matúš Macko, advokát, Karpatská 804/10, Svidník, IČO: 50 424 777, proti žalovanému: AutoFinance, a.s., so sídlom Okružná 18, Poprad, IČO: 36 810 894, právne zastúpený Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Nám. sv. Egídia 93, Poprad, IČO: 44 250 029, o vydanie bezdôvodného obohatenia 2.764,35 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 8Csp149/2017-59 zo dňa 19.03.2018, takto

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 2.764,35 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.764,35 eur od 18.10.2017 do zaplattenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. P r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške 165,50 eur na účet prevádzkovateľa systému, Slovenská pošta, a.s., do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd zaviazal žalovaného k vydaniu bezdôvodného obohatenia, pričom nárok odôvodnila tým, že 7.5.2016 nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C4/2014, ktorým súd určil, že zmluva o spotrebnom úvere, uzavretá medzi žalovaným a žalobkyňou, je neplatná. Žalovaný jej poskytol úver vo výške 6.930 eur a ona doposiaľ žalovanému zaplatila 9.694,35 eur. Prvoinstančný súd svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že spornou otázkou je, či došlo alebo nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, a teda či je možné jej žalovaný nárok priznať.

3. V spornej otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby má súd za to, že rozhodujúce je posúdenie, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia. Rozhodujúcim je preto okamih, kedy sa žalobkyňa dozvedela, že zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom a ktorý subjekt sa bezdôvodne obohatil jej plnením z tejto zmluvy. Týmto okamihom je nepochybne deň, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok

Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014 t.j. 7.5.2016. Nasledujúcim dňom 8.5.2016 začala teda žalobkyňa plynúť subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému. Až právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014 žalobkyňa získala poznatky o všetkých skutkových zložkách bezdôvodného obohatenia (dôvody neplatnosti zmluvy, výšku bezdôvodného obohatenia a príčinnú súvislosť) a na ich základe mohla podať dôvodnú žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z toho vyplýva, že v čase podania žaloby dňa 10.8.2017 subjektívna premlčacia doba žalobkyňa ešte neuplynula.

4. K tvrdeniu žalovaného, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť žalovanej uhradením poslednej splátky dňa 18.11.2013, súd konštatuje nasledovné. V čase uhradenia poslednej splátky žalobkyňa v žiadnom prípade nemala (nemohla mať) vedomosť o skutočnostiach svedčiacich o neplatnosti zmluvy a vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Žalobkyňa si uhradením splátky plnila svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy, čo nasvedčuje záveru, že v tom čase nemala žiadne, ani len pochybnosti o platnosti zmluvy, z ktorej žalovanému plnila.

5. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia bol žalobkyňou uplatnený pred uplynutím premlčacej doby tak objektívnej, ako aj subjektívnej, a preto zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v plnej výške. V odvolaní odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k vyhodnoteniu, že premlčacia doba je desaťročná a plynie od okamihu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo169/2017, podľa ktorého sa začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty viaže na vedomosť o skutkových okolnostiach, teda nie právnych, a teda kedy sa spotrebiteľ, v našom prípade žalobkyňa, poradila so svojim právnym zástupcom a dospel k záveru, ako možno jeho nárok právne kvalifikovať, ale rozhodujúca je tá skutočnosť, že sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Podstatné je, kedy žalobca získal znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Ďalej poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo/785/2011, sp. zn. 28Cdo/3166/2009, 28Cdo/685/2011 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Cdo/67/2011. Poukázal v odvolaní na to, že žalobkyňa podala na súd žalobu dňa 10.8.2017. Posledná splátka spotrebiteľského úveru zo zmluvy bola uhradená dňa 18.11.2013. Podľa odvolateľovho názoru dňom uhradenia poslednej splátky 18.11.2013 si bola vedomá všetkých skutkových okolností potrebných na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Podľa jeho názoru v žiadnom prípade neboli splnené predpoklady na uplatnenie 10 ročnej premlčacej doby.

7. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá podľa obsahu vyjadrenia navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil. Žalovaný v replike zotrval na svojich dôvodoch uvedených v odvolaní a strany sporu zotrvali na svojich tvrdeniach vyplývajúcich z obsahu spisu.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj odvolací súd) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 379 a nasl. CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je neopodstatnené.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v takom rozsahu, v ktorom sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov v rozhodnutí súdu prvej inštancie nastane suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví aj medze, v ktorých má odvolací súd po stránke kvalitatívnej rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených žalovaným, to či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky, II. ÚS 78/05).

10. Odvolací súd má za to, že v predmetnej veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a len pre zdôraznenie správnosti dopĺňa.

11. V podstate jedinou odvolacou námietkou žalovaného bola otázka začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby a nemožnosť uplatnenia 10-ročnej premlčacej doby.

12. Kým pre objektívnu dobu by mal byť okamih jej začiatku nepochybný (čas platenia úrokov zo strany žalobcu) a otázna je už len dĺžka objektívnej premlčacej doby, tak pri subjektívnej premlčacej dobe bude dôležité zistenie, kedy sa žalobca dozvie o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil a v akej výške.

13. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z absencie obligatórnych zákonných náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy a jej absolútnej neplatnosti. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynie objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil. Odvolací súd preto zásadne nemôže súhlasiť s názorom žalovaného, že už v čase, kedy došlo k plneniu poslednej splátky, žalobcovi začala plynúť premlčacia doba (arg. slovo „došlo“ ako relevantné no pri objektívnej premlčacej dobe ;§ 107 ods.2 OZ).

14. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa, potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle. (OGH 3Ob592/77 „Na slabomyslenosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila.

15. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

16. Vo vzťahu k plynutiu objektívnej premlčacej doby odvolací súd uvádza rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014 zo dňa 15.3.2016 bolo určené, že zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, čo vo vzťahu k určeniu začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby znamená, že táto začala plynúť dňa 15.8.2011, t. j. okamihom uzavretia zmluvy. V rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014 je ďalej konštatované, že hoci zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 37 a 39 Občianskeho zákonníka, neobsahuje ani podstatné náležitosti ustanovené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Preto v prípade platnosti zmluvy by podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. platilo, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Rozsiahla konštantná rozhodovacia prax, predovšetkým Krajského súdu v Prešove (1Co/8/2017, 5Co/278/2016, 10Co/75/2016, 18Co/110/2016 a ďalšie), je jednotná v závere, že v prípadoch, kedy spotrebiteľské úvery poskytujú nebankové subjekty a zmluvy o spotrebiteľských úveroch obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky resp. v dôsledku chýbajúcich náležitostí sú bezúročné a bez poplatkov, plynie spotrebiteľovi 10-ročná objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré získal veriteľ plnením

spotrebiteľa z takejto zmluvy. Súd s ohľadom na zistený skutkový stav nevidí dôvod odklonu do doterajšej judikatúry a má za to, že aj v predmetnom prípade sa nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia premlčuje v 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe. Vzhľadom na začiatok jej plynutia dňa 15.8.2011 uplynula by objektívna premlčacia doba až dňa 15.8.2021.

17. V spornej otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby má súd za to, že rozhodujúce je posúdenie, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia. Rozhodujúcim je preto okamih, kedy sa žalobkyňa dozvedela, že zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom a ktorý subjekt sa bezdôvodne obohatil jej plnením z tejto zmluvy. Týmto okamihom je nepochybne deň, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014, t.j. 7.5.2016. Nasledujúcim dňom 8.5.2016 začala teda žalobkyni plynúť subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému. Až právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/4/2014 žalobkyňa získala poznatky o všetkých skutkových zložkách bezdôvodného obohatenia (dôvody neplatnosti zmluvy, výšku bezdôvodného obohatenia a príčinnú súvislosť) a na ich základe mohla podať dôvodnú žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z toho vyplýva, že v čase podania žaloby dňa 10.8.2017 subjektívna premlčacia doba žalobkyni ešte neuplynula.

18. K tvrdeniu žalovaného, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť žalovanej uhradením poslednej splátky dňa 18.11.2013, súd konštatuje nasledovné. V čase uhradenia poslednej splátky žalobkyňa v žiadnom prípade nemala (nemohla mať) vedomosť o skutočnostiach svedčiacich o neplatnosti zmluvy a vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Žalobkyňa si uhradením splátky plnila svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy, čo nasvedčuje záveru, že v tom čase nemala žiadne ani len pochybnosti o platnosti zmluvy, z ktorej žalovanému plnila.

19. Na základe vyššie uvedených skutočností má súd za to, že žaloba je dôvodná. Zo zmluvy ako absolútne neplatného právneho úkonu vzniklo žalobkyni aj žalovanému právo na vydanie plnenia, ktoré si z tejto zmluvy vzájomne plnili. Z toho vyplýva, že v rozsahu, v ktorom výška plnenia žalobkyne presahovala výšku plnenia žalovaného zo zmluvy, vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie, ktoré je žalovaný povinný vydať žalobkyni, resp. žalobkyňa má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaným. Súd má za preukázané, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia bol žalobkyňou uplatnený pred uplynutím premlčacej doby tak objektívnej, ako aj subjektívnej, preto zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni v sume 2.764,35 eur. Uvedená suma predstavuje rozdiel medzi plneniami žalovanej poskytnutými žalovanému na základe zmluvy v sume 9.694,35 eur a plnením žalovaného poskytnutým na základe zmluvy žalobkyni v sume 6.930 eur.

20. S poukazom na uvedené dôvody, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, stotožňujúc sa s dôvodmi rozhodnutia potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, odvolací súd jej preto priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Ich kvantifikáciu zrealizuje súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

22. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).